สรุปรายงานการประชุมนำเสนอผลการประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินมาตรการสร้างเสริมสุขภาพ การประเมินความเต็มใจจ่ายของครัวเรือนต่อมาตรการสร้างเสริมสุขภาพของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

วันอังคารที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นพ. พงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๒. ศ.(พิเศษ) ดร.อัมมาร์ สยามวาลา	มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
๓. ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช	สภามหาวิทยาลัยมหิดล
๔. ศ.นพ. ไพบูลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล	คณะแพทย์ศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
๕. นพ. เทียม อังสาชน	สำนักงานพัฒนาระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพแห่งชาติ
๖. ผศ.ดร. จรวยพร ศรีศศลักษณ์	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
๗. ดร.นพ. ยศ ตีระวัฒนานนท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๘. ดร.นพ. ภูษิต ประคองสาย	สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
๙. ดร.นพ. ทักษพล ธรรมรังสี	ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
๑๐. พญ. ภรณี เหล่าอิทธิ	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๑. นพ. วิชช์ เกษมทรัพย์	คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
๑๒. นพ. ชื่น เตชามหาชัย	กรมอนามัย
๑๓. คุณวรรณา เด่นขจรเกียรติ์	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๑๔. คุณลลนา โรจนไพบูลย์	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๑๕. คุณโสภิตสุดา ทองโสภิต	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๑๖. คุณวรัญญา เตียวกุล	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๑๗. คุณอธิปัตย์ อุทัยรัตน์	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๑๘. คุณบรรพต ตีเมืองสอง	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
๑๙. คุณปิยะพงษ์ กัณฑะกาลัง	กรมควบคุมโรค
๒๐. คุณเบญจา หลุยเจริญ	กรมสรรพสามิต
๒๑. คุณสมณีย์ มงคลโพชน์	กรมสรรพสามิต
๒๒. คุณศรีวราภร ศิริรุ่งเรืองอมร	กรมสรรพสามิต
๒๓. คุณพีระพันธุ์ สุวรรณบัตร	กรมสรรพสามิต
๒๔. คุณปวีณา ปั้นกระจ่าง	ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.)
๒๕. คุณพรทิพย์ วิริยานนท์	สำนักงานพัฒนาระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพแห่งชาติ

๒๖. ผศ.นพ. กวีศักดิ์ จิตตวัฒนรัตน์	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๗. ผศ.ดร.ภญ. มนทรัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๘. ภญ.พัทธรา ลีพหวรงค์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๙. ภญ.วรัญญา รัตนวิภาพงษ์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๐. นางสาว รุ่งนภา คำผาง	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๑. นายสุรเดช ดวงทิพย์สิริกุล	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๒. นางสาวสุมาลัย สมภิทักษ์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๓. นางสาวปาจรีย์ ศิริกำเนิด	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๔. นางสาวเมธิกา ศรีสด	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๕. นางสาวมนัสมนต์ คงชื่นสิน	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๖. นางสาวลลิดา มาไพศาลทรัพย์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๗. นางสาวพรพิมล แสนสะอาด	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๓๘. นางสาวกิตติยา พิพัฒน์เศวต	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

เริ่มประชุม เวลา ๑๓.๓๐ น.

นพ. พงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข (ประธาน) กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม

การนำเสนอผล การประเมินความเต็มใจจ่ายของครัวเรือนต่อมาตรการสร้างเสริมสุขภาพของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ภญ.พัทธรา ลีพหวรงค์ นักวิจัยหลักนำเสนอผลการประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินมาตรการสร้างเสริมสุขภาพ ด้วยวิธีการประเมินความเต็มใจจ่ายของครัวเรือนต่อมาตรการสร้างเสริมสุขภาพของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยกล่าวถึงที่มาของโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีวิจัย กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการศึกษา โดยงานวิจัยดังกล่าวเป็นการสำรวจครัวเรือนไทยภาคตัดขวางในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ ๑๐ จังหวัดตามภูมิภาคต่างๆ ประกอบด้วยจังหวัด เชียงราย นครสวรรค์ ยโสธร หนองคาย นครราชสีมา เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา พระนครศรีอยุธยา พัทลุง และชุมพร ใช้ตัวอย่างเก็บข้อมูลทั้งสิ้น ๗,๓๑๑ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเรื่องเศรษฐานะและพฤติกรรมสุขภาพของตนเองและสมาชิกในครอบครัว เช่น โรคประจำตัว ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และออกกำลังกาย การรู้การดำเนินมาตรการสร้างเสริมสุขภาพของ สสส. และสื่อวิดีทัศน์ในการให้ข้อมูลแผนงานของ สสส. ๖ แผนงาน ได้แก่ แผนควบคุมการบริโภคยาสูบ แผนควบคุมการบริโภคเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ แผนสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัย แผนควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ เรื่องอาหารและโภชนาการ แผนส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพ แผนสื่อสารการตลาดเพื่อสังคม

ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่า

- ปัจจัยที่เพิ่มโอกาสในการเป็นผู้ดื่มและผู้สูบในรอบ ๑๒ เดือน ได้แก่ เพศชาย ประกอบอาชีพ มีพฤติกรรมการสูบหรือการดื่มในช่วงเดียวกัน การมีสมาชิกในครอบครัวที่มีพฤติกรรมเสี่ยงแบบเดียวกัน
- ปัจจัยที่ลดโอกาสในการเป็นผู้ดื่มและผู้สูบในรอบ ๑๒ เดือน ได้แก่ การมีโรคประจำตัว อายุที่มากขึ้น และการเลิกดื่มและ/หรือเลิกสูบ
-การงดดื่มในรอบ ๑๒ เดือนสัมพันธ์กับการงดสูบในช่วงเวลาเดียวกัน และการกลับมาเริ่มดื่มและสูบใหม่หลังจากงดในช่วงหนึ่งมีความสัมพันธ์กันเมื่อมีการกลับมาเริ่มดื่มหรือสูบอย่างใดอย่างหนึ่งพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่งก็จะเริ่มเช่นเดียวกัน ซึ่งทั้งผู้ที่งดดื่มและงดสูบมีสัดส่วนการกลับมามีพฤติกรรมเสี่ยงแบบเดิมสูงถึงร้อยละ ๖๕ ในกลุ่มผู้ที่งดดื่มและร้อยละ ๘๐ ในกลุ่มผู้ที่งดสูบ
- ปัจจัยที่ทำให้เลิกดื่มและ/หรือเลิกสูบไม่สำเร็จ ได้แก่ การไม่มีโรคประจำตัว อายุน้อย ยังไม่เลิกดื่มหรือสูบพร้อมกัน ประกอบอาชีพ
- จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยง พบว่ากลุ่มประชากรที่มีโอกาสเป็นผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ผู้ที่ประกอบอาชีพซึ่งมีโอกาสที่จะเป็นผู้ดื่มในปัจจุบันเพิ่มขึ้นและโอกาสการเลิกดื่มจะน้อยลงเมื่อเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ นอกจากนี้กลุ่มผู้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาเป็นกลุ่มที่มีโอกาสที่จะเป็นผู้ดื่มในปัจจุบัน อาจเนื่องด้วยเป็นผู้ที่ยังมีสุขภาพแข็งแรงจึงยังไม่มีแนวโน้มเลิกดื่มแอลกอฮอล์และหลังการเล่นกีฬาอาจมีการดื่มสังสรรค์ด้วย ซึ่งข้อมูลจากงานวิจัยสามารถบ่งชี้กลุ่มเป้าหมายของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมาตรการการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ผู้ดื่มและผู้สูบที่รับรู้การดำเนินงานของ สสส. เป็นผู้ที่มีความพยายามและสามารถงดดื่มและงดใช้ยาสูบได้ ๑ เดือนขึ้นไป แต่ส่วนใหญ่ของผู้ที่งดยังกลับมาดื่มและสูบใหม่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการมาตรการการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบยังไม่ส่งผลให้มีเลิกในระยะยาวได้ซึ่งผู้ที่เลิกมักเป็นกลุ่มที่มีโรคประจำตัวหรืออายุมากขึ้นซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล อาจเป็นเพราะการดำเนินงานที่ยังแยกกัน ในขณะที่ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ดื่มและผู้สูบเป็นคนคนเดียวกัน และพฤติกรรมการดื่มและการสูบเป็นไปในทางเดียวกัน
- ผลการประเมินความเต็มใจจ่ายของครัวเรือนต่อมาตรการสร้างเสริมสุขภาพของ สสส. การศึกษานี้พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ ๗๐) ทั้งที่เคยรู้และไม่เคยรู้การดำเนินงานของ สสส.มา

ก่อน เต็มใจจ่ายเพื่อสนับสนุนให้มีการดำเนินมาตรการสร้างเสริมสุขภาพต่อไป ด้วยเหตุผลที่ว่ามาตรการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

- ประเด็นอื่นๆ ที่ประชาชนต้องการให้มุ่งเน้นคือ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งต้องการให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างจริงจัง และประชาชนส่วนใหญ่ยินดีจ่าย โดยเหตุผลหลักคือเป็นปัญหาของชุมชน/สังคมที่ควรได้รับการแก้ไข

ข้อเสนอแนะของที่ประชุมในประเด็นต่าง ๆ

สื่อวีดีทัศน์ ถึงแม้สื่อที่นำเสนอแผนงานของ สสส. จะได้รับการพัฒนาจากคณะผู้วิจัยและ สสส. แต่อาจทำประชาชนเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้ เพราะสื่อค่อนข้างชักนำว่าแผนการดำเนินงานทั้งหมดเป็นของ สสส. เช่น แผนงานการควบคุมอุบัติเหตุทางถนน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ ผลจากงานวิจัยทำให้ทราบว่าคนหนึ่งในสี่ที่ดื่มสุราในรอบ ๑๒ เดือนที่ผ่านมาอยากจะเลิก แต่พอเลิกไปได้จริง กลับพบว่าร้อยละ ๖๕ กลับมาดื่มใหม่ คนสูบบุหรี่ที่เลิกไปแล้ว ร้อยละ ๘๐ กลับมาสูบใหม่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสิ่งที่พยายามรณรงค์เลิกเหล้าหรือเลิกบุหรี่ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ควรนำมาตรการเลิกเหล้าและเลิกบุหรี่มารวมกันเพราะจากงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการดื่มเหล้าและการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน

ประเด็นเพิ่มเติมในข้อค้นพบเรื่องบุหรี่และเหล้าซึ่งเป็น Cross sectional data ต้องระมัดระวังในการที่จะกล่าวเป็นเหตุเป็นผลแน่ชัด และการมีข้อเสนอแนะให้มีการวิเคราะห์กลุ่มย่อยเรื่องการเลิกดื่ม ในกลุ่มผู้ดื่มระดับดื่มแบบอันตรายและดื่มแบบอันตรายมาก เปรียบเทียบกับกลุ่มดื่มบ้าง

พฤติกรรมสุขภาพ เช่น การดื่มเหล้า จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนที่สูงทั้งชายและหญิง ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลมาจาก Environment factor หรือ Norm มาร่วมด้วย เช่นคนในต่างจังหวัดหลังเลิกงานก็มีการกินหล้าซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติ ดังนั้นน่าจะมีการศึกษาเรือง Environment factor ร่วมด้วย

พฤติกรรมการออกกำลังกาย ในการศึกษาควรระบุนิยามของการออกกำลังกายให้ชัดเจน ว่าเป็น Physical activity หรือ Physical exercise ซึ่งมีความแตกต่างกัน โดยนักวิจัยชี้แจงว่าสอบถามเป็น Physical exercise และจากข้อค้นพบในงานวิจัยนี้จะเห็นว่าคนที่ออกกำลังกายกับคนที่ดื่มเหล้ามักจะมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก งานวิจัยชิ้นหนึ่งบอกว่าคนที่ออกกำลังกายดื่มเหล้า ส่วนหนึ่งเพราะคนที่ออกกำลัง

กายแข็งแรง คนที่ไม่แข็งแรงก็จะไม่ออกกำลังกายและทำให้ไม่สามารถดื่มเหล้าได้ด้วย และงานวิจัยของ HITAP อีกงานหนึ่งซึ่งศึกษากลุ่มพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าข้างสนามกีฬา มักมีรถขายเหล้า เบียร์ และผู้เล่นกีฬามีการพนันโดยใช้เหล้า เบียร์ เป็นเดิมพัน

การรับรู้ สสส. ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ สสส. มีความสัมพันธ์กับการออกกำลังกายมากกว่าการเลิกเหล้า และเลิกบุหรี่ ซึ่งเหตุผลการเลิกเหล้าและเลิกบุหรี่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลเช่น อายุที่มากขึ้น การมีโรคประจำตัว

ประชาชนประมาณ ๓๐ ล้านคนรับรู้การดำเนินงานของ สสส. ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา มีอาชีพทำงานออฟฟิศ หรือข้าราชการ ส่วนอาชีพเกษตรกรรมแลผู้มีการศึกษาต่ำ มีแนวโน้มรู้จัก สสส. น้อย อาจจะเป็นเพราะสื่อ สสส.เข้าไม่ถึงกับประชาชนกลุ่มนี้ หรือแม้จะเข้าถึงแต่ยากต่อความเข้าใจและส่งผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมน้อยสำหรับคนกลุ่มนี้

การประเมินความเต็มจ่าย ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมเรื่อง Starting Point Bias นักวิจัยอธิบายถึงการเลือกใช้การประเมินความเต็มใจจ่ายด้วยวิธีต่อรอง (Bidding) ว่าเป็นวิธีที่นิยมใช้เนื่องจากทำให้ผู้ตอบสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้นในการเลือกจ่ายหรือไม่จ่าย แต่อาจมีข้อเสียด้านทางด้าน Starting Point Bias โดยทางทีมวิจัยได้มีการทดสอบภาคสนาม จนได้ค่า Starting Point ที่เหมาะสมสามค่า คือ ๒๐ ๒๐๐ และ๘๐๐ บาท และสุ่มกลุ่มตัวอย่างและแผนงานที่จะวัดความเต็มใจจ่ายให้มีการกระจาย Starting point ทั้ง ๓ ระดับ และก่อนวัดความเต็มใจจ่ายใน ๒ แผนงาน จะมีการถามความเห็นผู้ตอบแบบสอบถามว่าชอบแผนงานใดมากกว่า ซึ่งแผนงานดังกล่าวจะเริ่มวัดความเต็มใจจ่ายก่อนเพื่อเป็นการลด Bias จากการถามแต่ละแผนงานก่อน-หลัง

นอกจากนี้ที่ประชุมมีความเห็นว่าการวัดความเต็มใจจ่ายแบบ Face-to-Face อาจจะเกิดเรื่องของความเกรงใจขึ้นหรือความรู้สึกกลัวเสียหน้า ซึ่งอาจส่งผลทำให้ค่าความเต็มใจจ่ายมากกว่าความเป็นจริง ซึ่งน่าจะมีการทบทวนวรรณกรรมว่ามีการรายงานเรื่องนี้ว่าอย่างไร หรือการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเงินบริจาคในการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ซึ่งน่าจะมีความคล้ายคลึงกับการศึกษานี้ซึ่งเป็นการบริจาคเพื่อสาธารณะไม่ใช่เพื่อตนเอง นอกจากนี้การวัดความเต็มใจจ่ายมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องเวลาที่ไปสัมภาษณ์ ความพึงพอใจ น้ำเสียงการพูด ซึ่งก็ควรพยายามรักษามาตรฐานการพูดเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน การอธิบายซ้ำหลังจากจบสื่อวีดิทัศน์ในเรื่องการดำเนินงานแต่ละมาตรการของแผนงาน สสส. อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนยังรับรู้หรือเข้าใจผิดว่างานทั้งหมดเป็นของ สสส. ซึ่งจะกลายเป็นประชาชนให้คุณค่ากับ สสส.

แต่ไม่ได้นึกถึงภาคีเครือข่ายอื่นๆที่ทำงานร่วมกับ สสส. และผลของการเต็มใจจ่ายให้กับ สสส.จะเห็นว่าประชาชนเต็มใจจ่ายให้มากกว่างบประมาณที่ สสส. ลงทุนไปในแต่ละแผนงานมากหลายเท่า

นักวิจัยชี้แจงว่านอกจากการถามความเต็มใจจ่ายแล้ว ในเชิงคุณภาพก็จะมีการถามเหตุผลที่จ่าย ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม ดังนั้นประชาชนอาจจะไม่สนใจว่าเป็นงานของ สสส. แต่อย่างเดียวแต่อยากให้มีหน่วยงานใดก็ได้ทำงานในลักษณะนี้ แต่ก็ต้องยอมรับว่าอาจจะมีความลำเอียงที่เกิดจากการมองว่างานทั้งหมดนี้เป็นของ สสส. แต่อาจจะมีคนอีกจำนวนหนึ่งเข้าใจได้ว่างานทั้งหมดไม่ใช่ของ สสส. เช่นเดียวกัน

การสุ่มตัวอย่างของกลุ่มประชากร มีขั้นตอนการเลือกจังหวัดให้มีการกระจายระดับสถานะทางเศรษฐกิจและเป็นตัวแทนของประเทศอาจมีข้อจำกัดหลายๆ อย่าง จึงใช้ข้อมูลสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนซึ่งเป็นการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และได้นำข้อมูลมาเรียงจังหวัดตามฐานะทางเศรษฐกิจเพื่อให้เป็นตัวแทนของประเทศ และใช้จำนวนประชากรในจังหวัดในการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง และเลือกพื้นที่เป้าหมาย

ให้ข้อสังเกตว่ากลุ่มที่ให้งบประมาณ สสส. นั้นไม่ใช่ครัวเรือนประชากรแต่เป็นนักการเมือง ดังนั้นควรไปวัดความเต็มใจจ่ายกับคนกลุ่มนี้หรือไม่ซึ่งจะเป็นคนที่มีอำนาจตัดสินใจ โดยนักวิจัยอธิบายว่า การถามความเต็มใจจ่ายกับประชาชนข้อมูลที่ได้มาไม่ได้ต้องการนำเอาไปใช้ในการจ่ายงบประมาณให้ สสส. เพราะโจทย์งานวิจัยที่ได้มาคืออยากรู้ว่าประชาชนให้คุณค่ากับสสส.มากน้อยแค่ไหน ซึ่งก็คิดว่าวิธีวัดความเต็มใจจ่ายเป็นวิธีการที่นักเศษฐศาสตร์นิยมใช้ในการประเมินค่าสินค้าที่ไม่มีในตลาด ดังนั้นตัวเลขแปดพันล้านบาทคงไม่นำไปใช้อ้างได้ และประชาชนที่พอใจจ่ายนี้เพราะเห็นว่าเป็นการทำงานที่มีประโยชน์ต่อของสังคมส่วนรวม การมีหน่วยงานที่ทำงานเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ดี ดังนั้นการจ่ายนี้เป็นการอยากจ่ายเพื่อแนวคิดของ สสส. ซึ่ง สสส.ถ้าจะนำผลที่ได้ไปใช้ต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งในเรื่องของคนให้คุณค่าโดยการให้เงินแปดพันล้านบาทกับ สสส. ซึ่งผลการศึกษาควรจะเน้นว่าเงินแปดพันล้านบาทเป็นคุณค่าที่ประชาชนให้ โดยสะท้อนว่าประชาชน มีความพึงพอใจและเห็นคุณค่าของการที่มีหน่วยงานนี้มาทำงานอย่างจริงจัง

ประเด็นแผนงานอื่น ๆที่ประชาชนให้ความสำคัญ กล่าวว่าปัญหายาเสพติดคนส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญ ซึ่งเวลาถามผลสำรวจก็อยากให้จัดการแก้ไขเรื่องนี้เป็นลำดับต้นๆเสมอแต่ผลจากยาเสพติดที่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมยังเชื่อว่ามีน้อยกว่าการดื่มเหล้าและสูบุหรี่ ซึ่งไม่เป็นข่าว ทำให้การสร้างภาพของปัญหายาเสพติดเป็นสิ่งที่ประชาชนกลัว

การสนับสนุนระบบการบริการด้านสุขภาพ ประชาชนอยากให้มีการทำงานในลำดับต้นๆสะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้ สปสช.จะบอกว่าประชนร้อยละ ๙๘ มีความพึงพอใจในระบบ แต่นั่นอาจเป็นความพึงพอใจถ้าเทียบกับความคาดหวัง แต่ถ้าถามประชาชนว่าคิดว่าระบบบริการด้านสุขภาพสามารถพัฒนาต่อไปอีกได้หรือไม่ ประชาชนยังต้องการให้ดีกว่านี้ ดังนั้น สปสช.เวลาแปลผลก็ต้องระมัดระวัง ซึ่งบางทีประชาชนยังมองว่าเป็นปัญหาอยู่ ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่าคำถามในแผนงานอื่นๆ อาจอยู่นอกเหนือจากคำถามงานวิจัย

ขั้นตอนต่อไปในการดำเนินงาน

ประธานที่ประชุมกล่าวว่าข้อมูลของการศึกษามีหลายกลุ่มที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สสส. ดังนั้นข้อมูลที่มีอยู่รวมถึงการแปลผลต้องรักษามาตรฐานทางวิชาการ

สสส.จะได้ประโยชน์โดยตรงจากงานวิจัยนี้คือ สามารถนำข้อมูลเสนอต่อผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเชิงนโยบายได้ว่าประชาชนให้คุณค่าสิ่งที่ สสส. ทำอยู่ สังคมต้องการให้มีองค์กรที่ทำงานเรื่องนี้ และในส่วนวิชาการสามารถทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของคนมากขึ้น เราเข้าใจพฤติกรรมคนเริ่มสูบบุหรี่ เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ มาพอสมควรแต่ไม่ค่อยรู้เรื่องจำนวนคนกลุ่มนี้ที่เคยเลิกแล้วกลับมาอีกเท่าไหร่ ซึ่งข้อมูลที่เราได้มาก็เป็นสิ่งน่าสนใจที่จะตีพิมพ์เผยแพร่

การให้คุณค่าหน่วยงานที่ทำงานด้านนี้ (สสส.) ถือว่าสิ่งใหม่ ซึ่งทีมวิจัยเคยทบทวนวรรณกรรมหน่วยงานของออสเตรเลีย สวิสเซอร์แลนด์ ที่มีหน่วยงานคล้ายกับ สสส. ซึ่งมักมีคำถามเหมือนกันว่าคุ้มค่าหรือไม่แต่ปัจจุบันยังไม่มีวิธีการประเมิน ซึ่งทาง HITAP เป็นหน่วยงานแรกที่ใช้วิธีประเมินความเต็มใจจ่ายาและได้นำเสนอให้นักวิชาการต่างประเทศ เช่น CDC ของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีความสนใจในเทคนิคที่ใช้ ซึ่งอาจนำไปเป็นทางเลือกหนึ่งในการประเมินหน่วยงานอื่นๆต่อไป

ในส่วนของนักวิจัยหลักกล่าวว่า ขั้นตอนหลังจากนี้ จะนำข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปปรับปรุงแก้ไข เช่น การวิเคราะห์เพิ่มเติมเรื่อง Starting point bias และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยคาดว่ารายงานฉบับสมบูรณ์น่าจะแล้วเสร็จในช่วงต้นปี ๒๕๕๕

ประธานที่ประชุมให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ให้อธิบายรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยโดยละเอียด เพราะการศึกษาในลักษณะนี้ไม่มีผู้วิจัยมาก่อน ถอดบทเรียนที่ได้จากงานวิจัย ปัญหาและอุปสรรค ข้อจำกัดของงานวิจัย เช่น Starting Point สื่อการนำเสนอการดำเนินงานแต่ละมาตรการให้ชัดเจนเพื่อลดปัญหาเรื่อง

การเสนอข้อมูลที่เกินจริง พิจารณาเรื่อง Sample size ที่มีจำนวนมากเกินไปหรือไม่ ในส่วนข้อค้นพบจากงานวิจัยสามารถต่อยอดเป็นคำถามงานวิจัยต่อไปได้

นักวิจัยเสนอว่าจากการประชุมครั้งนี้ทำให้คาดว่าจะนำผลงานวิจัยนี้ไปปรึกษาคณะกรรมการกำกับทิศทางของ HITAP และเสนอว่า สวรส. และ HITAP ควรจะเป็นผู้เผยแพร่งานวิจัยนี้ก่อนหน่วยงานอื่น

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

(นายสุรเดช ดวงทิพย์สิริกุล)	(ภญ. พัทธรา ลีพหวรงค์)
ผู้จดบันทึกการประชุม	ผู้ตรวจบันทึกการประชุม